

دکتر یار محمد

ضرورت ایجاد پروژه تحفظی خاک و تنظیم آب درکوه دامنه های قریه تاواخ ولسوالی عنابه پنجشیر

کوه های سر به فلک پنجشیر دارای یخچالهای طبیعی و حوض ها طبیعی می باشد و مطالعه و شناخت آنها از جنبه های گوناگونی و نظیر نقش آنها به عنوان منابع آب منطقه و اهمیت و کار کرد این یخچالها در چرخه های زیست محیطی و بهره گیری از آن ها به عنوان شاخص های اقلیم از مهم ترین مواردی است که در طرح بین المللی حفاظت از یخچالها مورد توجه قرار دارد. با توجه به این که جریان آب دائمی دریای پنجشیر از منابع یخچالها و برف چال های طبیعی تامین می شود بنا بر این مطالعه و حفاظت از این منابع از طرف اداره ملی حفاظت محیط زیست ضروری به نظر می رسد. و می توان از این منابع بزرگ برای بهبود وضعیت محیط زیست منطقه های ولایت کابل و دشت عقب میدان هوای بگرام مورد استفاده قرار گیرد. و محیط این منطقه را طوری مرطوب کنیم که خود محیط به شکل تبخیر آب بدهد آب را بگیرد. یک گانه راه ی مرطوب کردن این منطقه کاشت درختان مثمر و غیر مثمر در ساحات خالی از پوشش گیاهی

این مناطق می باشد. ولایت پنجشیر کوهستانی است رشد و آگاه مردم محل نسبت به اهمیت محیط های طبیعی به ویژه اکو سیستم کوهستانی بسیار پایین است که بخاطر اندک منفعت شخصی باعث تخریب منابع طبیعی آن می شود. و باید سالها بگذرد که تا پوشش گیاهی در آن محل دوباره احیا شود. در سالهای اخیر ذوب سریع یخچال های کوه های پنجشیر نیز آسیب پذیر و حادثه آفرین شده است که در فصل گرما درجه حرارت در وادی ها بلند رفته و تاثیر بالا یخچالهای طبیعی و باعث ذوب سریع یخچالهای طبیعی آن شده است و موجب طغیان موقتی دریای فرعی منطقه هر ساله در فصل گرما می شود و حتی بستر های خشک مسیر بعضی دریا ها بر سر راه طغیان آب ها قرار گرفت است.

سیل آمدن از دریا های فرعی پنجشیر

نمونه ذوب یخچال پنجشیر

و هم میزان نفوذ آب در خاک بعضی جا های دره کوه های پنجشیر کم شده و آب روا ناب سطحی می شود و باعث بروز سیلاب ها شده است. قبلا در دامنه کوهها پوشش گیاهی خوبی به چشم می خورد. ولی امروز دامنه های سمت راست غربی و جنوب غربی پنجشیر تقریباً برهنه از پوشش گیاهی شده اند که نگران کننده است. علت آن استفاده مردم محل از پوشش گیاهی دامنه ها برای هیزم و پخت پز و گرم کردن خانها و هم بی توجه ای مردم محل در چراگاه و ورود دام ها قبل از زمان مناسب در چراگاه و وارد نمودن لطمه که به پوشش گیاهی منطقه چراگاه های شان است. مردم این محل دوره های اکو سیستم کوهستان را ندیده و هیچگونه آشنایی با این موضوع ندارند. و به کندن بوته ها و قطع جنگل های کوهی ان پرداخته و هم لگد مال پوشش گیاهی توسط گله بزها و با چرای بهرویه شان باعث تغییر آب و هوای منطقه شده است و عمل آنها نیز سبب آسیب رسانی به محیط زیست منطقه شده است.

علت آنرا استفاده مردم محل از پوشش گیاهی دامنه ها برای هیزم و پخت پز و گرم کردن خانها و هم بی توجه ای مردم محل ورود حیوانات را در چراگاه قبل از زمان مناسب که به پوشش گیاهی منطقه چراگاه های شان لطمه وارد نموده است.

در بهار سال 1997 سیل عظیمی ازکوه تاواخ سرازیر گردید که خسارات جبران ناپذیری را برای اهالی قریه در ساحه باغداری به بار آورده است. شود و باعث بروز سیلاب ها شده است. این سیل عظیمی ازکوه تاواخ سرازیر گردید که خسارات جبران ناپذیری را برای اهالی قریه در ساحه باغداری به بار آورده است.

سیل از ولسوالی دره

سیل درده تاواخ

پیران منطقه می گویند صد سی سال پیش ارتفاعات کوه تاواخ دارای یخچال طبیعی بود و به مرور زمان به تدریج ذوب شد است و هم 50 الی 60 سال پیش ده کیلومتر پایینتر از ارتفاعات در دامنه کوه ها تاواخ انبوه از درختان بادام کوهی بود و حالا به شکل پراکنده و اندک درخت بادام کوهی دیده می شود. مردم چیز فهم منطقه در دلیل آن را علاقمندی بعضی از مردم محل به نگهداشت گله بزها و در چرای بی رویه آنها می دانند، اگر بدین منوال چرای بی رویه گله بز از طرف چاروا داران ادامه پیدا کند و بادام کوهی منطقه روز به روز در حالت تحدید نابودی و انقراض است.

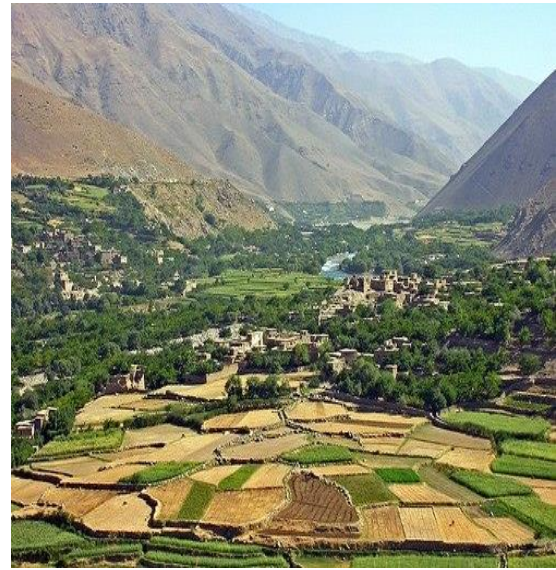

گله بز قریه تاواخ

ساحات وادی های دوطرف دریا و دامنه کوه های آن برای باغداری خیلی مساعد است و هر نوع درختان میوه دار در آب و هوای این منطقه رشد و نمو و میوه آن پخته می شود. درجه حرارت این منطقه زیر تاثیر ارتفاع پنج هزار متر کوتل پنج هزار متری بازارک و چهار هزار دوصد متری کوتل میرجان کشت تاواخ که قله های هردو آ کوتل برف گیر و کوتل مرکز پنچشیر به حساب می رود. درجه حرارت فصل گرمه منطقه بازارک الی تاواخ از 22 الی 35 درجه سنتی گراد در روز تجاوز نمی کند.

تاواخ

بازارک

دخالت آدم ها به علل مختلف از جمله مسایل اقتصادی یعنی کم بضاعتی هر روز شاهد نابودی زیبایی های دامنه کوه ها ی این مناطق تاواخ از پوشش گیاه هستیم. پیامد فوری آن سیلاب ها است. یگانه راه جلو گرفتن سیلاب ها بواسطه کشت پوشش گیاهی در تپه ها و دامنه کوه های تاواخ و عناب در کوهستانات آن می باشد. با تقویت پوشش گیاهی و کاشت نباتات بومی بته ها و علوفه بلند قامت در دامنه کوه ها تاواخ می توان از فرسایش خاک و ایجاب سیلاب ها در ساحت مذکور جلوگیری کرد و این کار در جهت اصلاح و توسعه چراگاه های آن مناطق کمک شایان خواهد نمود.

قریه تاواخ

ساحه دامنه های کاریلای تاواخ را با ایجاد یک طرح پروژه تحفظی خاک و تنظیم آب می توان سرسبز ساخت و به این ساحه وسیع دوباره اماکن مرطوب را از طریق طرح پروژه تحفظی خاک و تنظیم آب آورد.

نمونه از پروژه تحفظی خاک و تنظیم آب در غور

کلوله بوتی

به نسبت ذوب شدن سریع یخچال طبیعی کوه تاواخ در فصل تابستان به کم آبی می رود و به همین نسبت زمین های مناطق قریه تاواخ و عنابه بدون کشت باقی می ماند. باغات ساحه این دوصحرا از دریای تاواخ به وسیله هشت جوی عنعنوی آبرسانی طول هرکدام جوی های دو الی سه کیلومتر می رسد آبیاری می شود. مسیر آب 10 کیلو متر هرد قول در ناب و چهلاک را باید مردم تاواخ سویی و کج بید کاشت, موجودیت درخت کج بید و بوته های سوهی در مسیر دریاها و جوی بار ها می تواند آب را به مدت طولانی ذخیره کند و باعث افزایش جریان دایمی دریا ی تاواخ در فصل تابستان شود. آب دریای تاواخ از ارتفاع دو کوتل برف گیر عمه نیل و مرجان کشت سر چشمه می گیرد.

باخطر افزایش آب آبیاری مردم شریف تاواخ در فصل تابستان وتیرماه مردم از نمونه و طرق سه عکس بالا باید در کاشت بوته های سویی و غرس درختان ,عرعر ,بید وسفیدار در هردو قول یعنی درناب و چهلاک اقدام کرد.

کندن کلوله بوتی ها (گول بوتی) اورو و بادم کوهی در ساحات کوه های تاواخ منع و ساحه حفاظت شده از طرف مردم اعلان شود. کلوله بوتی یگ گیاهی مقاوم است در شرایط خشک وکم آب رشد می کند و انقدر نیاز به آب ندارد و سیتم ریشه ای آن عمق وگسترده است.

طرح سروی کانال ابرسانی سریچه را الی پشته ملکان زیر دست داشت طرح و نقشه دیزاین آن توسط انجینران آماده شده بود. اگر دولت طرح حفرکانال این پروژ ابرسانی را سر دست گیرد یک کمک شاهان برای زمین داران قریه تاواخ و عنابه خواهد بود و بخاطریکه در این ساحه بیشتر از یک هزارهکتار زمین زراعتی زیر کشت دوفصله و قریب 2500 هکتار زمین بایر که در این ساحه وجودارد زیرکشت خواهد رفته.

میگویند ملک شاهو از قریه ملکان درحکومت تیمریان ریس و حکمران در پنچشیربود وباش داشت از دریای کلان از حصه خانیژ بازرك نهر برای مشروب ساختن زمین های زراعتی وباغ های هزارخان پایین تا انتهای قریه زمان کورکشیده به استقامت دامنه کساحات وادی های دوطرف دریا ودامنه کوه های آن برای باغداری خیلی مساعد است و هر نوع در ختان میوه دار در آب وهوای این منطقه رشد و نمو و میو آن پخته می شود. در جه حرارت این منطقه زیر تاثر ارتفاع پنج هزار متر کوتل بازارک و کوتل میرجان کشت تاواخ که بلند ترین و هردو آنها کوتل های برف گیر مرکز پنچشیر به حساب می رود. درجه حرارت فصل گرمای این منطقه از 22 الی 35 در جه سنتی گراد در روز تجاوز نمی کندوه به شمال سرک فعلی جریان داشت که آثار و علایم آن تاحال پابرجاست.